

جادوی جاودانگی

شامل:

نظم‌ها، مضامین، مقالات، داستانواره‌ها و خاطرات فروغ

به همراه:

مقدمات، خاطرات، نوشته‌ها و سروده‌هایی

از شاعران و نویسندگان معاصر

در بارهٔ شاعر و ادبیات فروغ

به کوشش:

بهروز جلالی پندری

انتشارات فروزید

سرشناسه	فرخ‌زاد، فروغ، ۱۳۱۳-۱۳۴۵.
عنوان و نام پدیدآور	فروغ فرخ‌زاد: جادوی جاودانگی: شامل نامه‌ها، مصاحبه‌ها، مقالات، داستانواره‌ها و خاطرات فروغ. به همراه خاطرات، نوشته‌ها و سروده‌هایی از شاعران و نویسندگان معاصر درباره شعر و زندگانی فروغ
مشخصات نشر	تهران: مروارید، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۵۲۸ ص.؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۱۹۱-۳۶۷-۲
سبک	فهرست نویسی: فیپای مختصر
بازداشت	این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
شناخت افزه	جلالی پندری، بهروز، ۱۳۳۷-، گردآورنده
شماره کتابشناسی ملی	۳۷۶۴۸۶۸

انشارات مروارید

تهران، خیابان انقلاب، روبه‌روی دانشگاه تهران، پلاک ۱۱۸۸ / ص. پ. ۱۶۵۴-۱۳۱۴۵

دفتر: ۶۶۴۰۰۸۶۶-۶۶۴۱۳۰۴۶-۶۶۴۸۴۶۱۱ فاکس: ۶۶۴۸۴۰۲۷

فروشگاه: ۶۶۷۸۴۸

www.norvarid-pub.com

فروغ فرخ‌زاد

جادوی جاودانگی

نامه‌ها، مصاحبه‌ها، مقالات، داستانواره‌ها و خاطرات فروغ

به کوشش بهروز جلالی پندری

دبیر انتشارات: فاضل ترکمن

تولید فنی: الناز ایلی

حروفنگاری و صفحه‌آرایی: علم‌روز

چاپ اول ۱۳۹۴

چاپ گلشن

تیراژ ۱۱۰۰

ISBN: 978-964-191-367-2

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۱-۳۶۷-۲

۳۸۰۰۰۰ ریال

بخش اول

نظم‌ها، مثنوی‌ها، مقالات، داستانواره‌ها و خاطرات فروغ

فصل اول

نظم‌ها و مثنوی‌های او که همه از شعر بود

۲۳	شور شاعرانه در نامه‌های عاشقانه فروغ (پرویز شاپور)
۳۶	یک نامه از دوران جوانی فروغ
۴۰	از نامه‌های فروغ
۴۵	بخش‌هایی از خاطره‌نگاری فروغ
۴۹	در دیاری دیگر (خاطرات سفر اروپا/۱۳۳۵)
	داستانواره‌ها:
۹۶	(۱) دوست کوچک من
۱۰۴	(۲) انتها
۱۱۱	(۳) کابوس
۱۱۵	از میان نامه‌ها
۱۲۵	نامه‌ای از فروغ
۱۲۸	یک نامه
۱۲۹	نامه‌های فروغ به پدرش
۱۳۹	نامه‌های فروغ به یک جدایی
۱۴۴	بررسی «آخر شاهنامه»
۱۵۲	نگرشی بر شعر امروز
۱۶۴	گفت‌وگو با فروغ (۱)

۱۷۱	گفت وگو با فروغ (۲)
۱۷۵	گفت وگو با فروغ (۳)
۱۸۰	گفت وگو با فروغ (۴)
۱۹۴	یک گفت وگوی کوتاه
۱۹۵	گفت وگو با فروغ (۵)
۲۱۶	گفت وگو با فروغ (۶)
۲۲۰	گفت وگو با فروغ (۷)
۲۳۲	گفت وگو با فروغ درباره فیلم «خانه سیاه است»
۲۴۲	گفت وگو با فروغ درباره فیلم «خانه سیاه است»
۲۵۳	پرسش و پاسخ درباره فیلم «خانه سیاه است»
۲۵۶	گفت وگو «برنه ایچی» با فروغ
۲۵۹	فیلمنامه فیلم «خانه سیاه است»
۲۷۳	فروغ و فستیوال «اوبرا»

بخش دوم

مجموعه مقالات، شطرنج، نوشته‌ها و سروده‌ها

دربارهٔ روزندگانی فروغ

فصل دوم

از شعر او که زندگی اثر بد

۲۷۹	فروغ و سهراب سپهری / مهدی اخوان ثالث
۲۸۳	فاتح شعر امروز / مهدی اخوان ثالث
۲۸۴	شاعره‌ای جستجوگر / احمد شاملو
۲۸۸	شعر فروغ معیار جداگانه‌ای می‌طلبد / احمد شاملو
۲۹۰	تبلور جان شعر / احمد شاملو
۲۹۶	شاعری در یک مقیاس جهانی / احمد شاملو
۲۹۷	فروغ و تجربهٔ انسان مدرن / داریوش آشوری
۲۹۹	دربارهٔ فروغ فرخزاد / مهدی اخوان ثالث
۳۰۷	فروغ و شعرهای تقلیدناپذیر او / مهدی اخوان ثالث
۳۱۰	فروغ در مرکز دورهٔ چهارم شعر معاصر / دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی
۳۱۶	فروغ، تصویرگر عبور از سنت / دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی

- دکتر خانلری دربارهٔ فروغ / دکتر پرویز ناتل خانلری ۳۲۹
- صدای بال برفی فرشتگان / دکتر غلامحسین یوسفی ۳۳۱
- مسألهٔ فروغ بحران‌گیز از اسارت بود / دکتر محسن هشترودی ۳۴۷
- فروغ، شاعری سزاوار نام شاعری / سیمین بهبهانی ۳۵۰
- فروغ، عاشق مؤنث / سیمین دانشور ۳۵۸
- نوعی وزن حسی در اشعار فروغ / حمید مصدق ۳۶۰
- دربارهٔ شعر فروغ / اسماعیل خویی ۳۶۴

فصل سوم

از زندگی او که شعرش بود

- زندگی‌نامه فروغ ۳۸۱
- خواهر من «فروغ فخرزاد» / پوران فخرزاد ۳۹۰
- پدر و مادر و فضای خانوادگی در اشعار فروغ / پوران فخرزاد ۳۹۹
- گفت‌وگو با خانوادهٔ فروغ / اسدالله ۴۰۲
- طرحی از چهرهٔ فروغ در سخنان پوران ۴۱۰
- (۱) طوسی حایری ۴۱۰
- (۲) نادر نادرپور ۴۲۰
- (۳) م. آزاد ۴۲۶
- (۴) پوران فخرزاد ۴۳۳
- (۵) کامیار شاپور ۴۳۸

فصل چهارم

در سوگ رفتنش نوشته‌اند و سروده‌اند

- پسر خوانندهٔ فروغ / پرویز نقیبی ۴۵۳
- تجدید عهد با درینی بزرگ / احمد شاملو ۴۶۷
- پریشا دُخت شعرآمیزادان / مهدی اخوان ثالث ۴۶۹
- سرنوشت فروغ / م. آزاد ۴۷۵
- رقیبی به نام فروغ / سیمین بهبهانی ۴۷۷
- دریغا که جوان مُرد / محمد ژهری ۴۸۱
- در قحط سال شعر و شاعری / طاهره صفارزاده ۴۸۲
- دختری با انگشتان جوهری / فریدون مشیری ۴۸۴

- و خاک پذیرنده اشارتی است به آرامش (گزارش تدفین فروغ)..... ۴۸۷
- مرثیه / احمد شاملو..... ۵۰۰
- دریغ و درد / مهدی اخوان ثالث..... ۵۰۲
- دوست / سهراب سپهری..... ۵۰۶
- شب‌نم و آه / سیاوش کسرای..... ۵۰۸
- عمر کوتاه من و قرن و مرگ / سیاوش کسرای..... ۵۱۱
- و گوان تو... / م. آزاد..... ۵۱۵
- ستاره‌ای افتاد، زیانه زد خورشید / منوچهر شیبانی..... ۵۱۶
- از تربیت، فروغ / اعیان خویی..... ۵۱۹
- دل‌تنگی / «الله رؤی»..... ۵۲۱
- ما از تمام بدرت، در... ست محمد حقوقی..... ۵۲۶

درباره جادوی جاودانگی

جز طنین یک ترانه ستم
جاودانه نیست
جز طنین یک ترانه بسته نویسنده کنم
پس چرا ستاره آرزو کنم؟ (ره بخاک)

سی سال پیش از این، تعدادی از مجلات که همزمان با درگذشت فروغ و یا اندکی بعد از آن مطالبی درباره زندگانی و شعر فروغ در خود داشتند، از طریق آقای کامیار شاپور، فرزند یگانه فروغ، در اختیار ناشرنده قرار گرفت. این مجلات را مرحوم پرویز شاپور (۱۳۷۸-۱۳۰۳) همسایه فروغ، در طول سال‌ها با علاقه و اشتیاق گرد آورده بود و البته در کنار حالت ارزشمند، نوشته‌های روزانه پسند و غیرارزشمند نیز در آن‌ها کم نبود. پس از بررسی همه جانبه آن مطالب، انتخاب‌هایی از آن‌ها صورت گرفت و از آن انتخاب‌ها بخشی از کتاب «جاودانه زیستن» فراهم آمد. مطالب و اشعار دیگری نیز بعداً به آن‌ها اضافه شد و سرانجام در سال ۱۳۶۴ کتاب «جاودانه زیستن» آماده چاپ و انتشار گردید. اما به سبب گرانی ناگهانی کاغذ و حجم کتاب که به ۸۲۰ صفحه می‌رسید، انتشار آن تا سال ۱۳۷۲ به تعویق افتاد و سرانجام در بهار این سال انتشار یافت و با استقبال

پژوهشگران شعر معاصر و دوستاناران شعر فروغ مواجه گردید.

در آن سال‌ها، چنان‌که اکنون نیز هم، تصوّر نگارنده براین بود که مأخذ هر مطلب باید دقیقاً ذکر شود و در کتاب «جاودانه زیستن» نیز چنین شد، اما دریغ که این صداقت و امانتداری حاصلی نیک نداشت، زیرا پس از انتشار کتاب «جاودانه زیستن» براساس مطالب آن کتاب‌هایی تهیه شد^۱ و در اعتراضی که به کار آن‌ها صورت گرفت پاسخ شنیده شد که ما مطالب را از مأخذ اصلی برداشته‌ایم! در حالی که این یقین حاصل بود که هیچ کدام از آن کتاب‌ها به مأخذ اصلی دسترسی نداشته‌اند زیرا مثلاً خاطرات سفر اروپا که «در دیار» دیگر^۲ نام گرفته بود، انتخاب این نام از نگارنده بود و طبعاً در مأخذ اصلی نیامده بود. باری وقتی دست‌اندازی به کوشش‌های دیگران در میان اصحاب فرهنگ رایج یابد حاصل آن مثلاً تبدیل به حمله به آثار مؤلفانی همچون دکتر مبین می‌شود که پس از گذشت سی سال از فوت او، فرهنگ ارزشمند او را تکه تکه کرده و یا در کوتاه و بلند کردن اشعار شاعرانی همچون فروغ کوشیدند.

اکنون سی سال از آن زمان گذشته و چندین چاپ از کتاب «جاودانه زیستن» انتشار یافته است و ارجاعاتی که در کتاب‌ها و مقالات به این کتاب داده می‌شود نشانگر جایگاه آن در میان دوستاناران شعر فروغ است و جای شادمانی است که این کتاب توانسته در شناخت زندگی و شعر فروغ یاری رسان پژوهشگران باشد.

اما در این زمان حجم زیاد کتاب باعث افزونی قیمت آن نیز گردیده است. از این رو تصمیم بر آن شد تا آن چه در زمره آثار منشور فروغ قرار می‌گیرد و بخشی از آن در کتاب «جاودانه زیستن» آمده در مجموعه دیگری قرار گیرد و برخی نامه‌ها و مقالات نیز که بعد از انتشار «جاودانه زیستن» به چاپ رسیده و شناختی تازه از فروغ به دست می‌دهد، به این مجموعه اضافه شود. این مجموعه «جادوی جاودانگی» نام گرفت که هم اشارتی به شعر فروغ در خود

۱. از جمله کتاب شناخت نامه فروغ و از همه عجیب‌تر کتاب پریشان‌دخت شعرا: م. آزاد.

داشته باشد و هم یادآور نام مجموعه نخستین این مطالب باشد. کتاب «جادوی جاودانگی» طبعاً مطالبی تازه‌تر از کتاب «جاودانه زیستن» هم از فروغ و هم از دیگران در خود دارد که در مراجعه به فهرست مطالب کتاب کیفیت آن‌ها بر خواننده روشن خواهد شد.

قدردانی از آقای منوچهر حسن‌زاده که پس از گذشت سی و چند سال هم چنان با شور و حال به عنوان اولین نفر در هر صبح چراغ انتشارات مروارید را فروزان می‌دارد، هم قدردانی از شخص ایشان است و هم ستایش از راه و روش و مردانی از روزگاران سپری شده که باید از منش و سلوک آن‌ها درس‌ها آموخت. نیز از آقای سعید فیروزخانی صفحه‌آرای دقیق و پرحوصله این مجموعه که بی‌آلوسی و حروفنگاری دقیق متن آن کوشیده‌اند قدردانی دیگری دارم.

بهروز جلالی

بهمن ۱۳۹۳